

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Chlubnie naprawić swój błąd potrafił doskonale sienkiewiczowski Kmicic, którego postać od lat jest nie tylko literackim wzorem. Nie był on jednak wyjątkiem. (...) Andrzej Karol Grudziński herbu Grzymała był to rycerz niepospolity. Za życia odznaczył się w wielu bitwach toczonych za panowania Jana Kazimierza. Po klęsce korsuńskiej dowodził jako pułkownik dwoma tysiącami wojska wystawionego przeciw Kozakom przez województwo poznańskie i walczył aż do ugody zborowskiej. Gdy Szwedzi stanęli 20 lipca 1655 r. na granicy polskiej, a nazajutrz wkroczyli na teren Wąlcza i Piły, pod Ujściem czekało na nich wielkopolskie pospolite ruszenie, które miało za zadanie obronę przeprawy przez Noteć. Ale zanim to nastąpiło, minęło wiele miesięcy. (...)

24 lipca Szwedzi pod Piłą splotyli przednią straż polską. Miejsce, w którym postanowiono stawić opór nieprzyjacielowi, znajdowało się u ujścia Gwdy do Noteci, otoczone głębokimi bagnami. Jedno z przejść do obozu polskiego bronione było przez oddziały wojewody kaliskiego A. Grudzińskiego. Wittenberg nie zwlekając uderzył na polską jazdę Grudzińskiego, która wyszła na przedpole i odrzuciła ją za szaniec. Wobec faktu, że wojewoda poznański Krzysztof Opaliński srodze przyciśniętemu wojewodzie kaliskiemu pomocy nie udzielił, a po pięciogodzinnym strzelaniu zabrakło prochu do dział, Grudziński musiał pierwszy wejść z wrogiem w układy. Następnego dnia wodzowie polscy, a z nimi i Grudziński, podpisali w Ujściu haniebną umowę, mocą której województwa poznańskie i kaliskie oddawali pod protekcję króla szwedzkiego. Przez prawie rok trwał jeszcze wojewoda kaliski w swym zaślepieniu przy Szwedach. Poznawszy swój błąd z podwójnym zapalem od 1656 roku bronił Ojczyzny od najazdu, powoływał do broni szlachtę i lud przeciw Szwedom, w Wielkopolsce prowadził szczęśliwą partyzantkę.

Z. P. Lenc, J. Sawicz, *Wielkopolski Kmicic*.
[w:] „Poznaj swój kraj”, nr 1-3/2007, s.48.

1. Bohater tekstu, Grudziński, jest porównywany z Kmicicem, ponieważ:

- a) dzielnie walczył ze Szwedami
- b) był w walce osamotniony
- c) zmył z siebie hańbę zdrady
- d) zorganizował przeciw Szwedom partyzantkę

2. Autorzy tekstu nazywają Grudzińskiego rycerzem ze względu na jego:

- a) pochodzenie
- b) waleczność i patriotyzm
- c) talent dowódczy
- d) postawę pod Ujściem

3. Dramat Grudzińskiego polegał na tym, że:

- a) podczas bitwy zabrakło broni
- b) nie otrzymał znikąd pomocy
- c) teren walki był niekorzystny
- d) zdradził swe ideały

4. Grudziński podpisał ze Szwedami umowę o:

- a) oddaniu polskich ziem
- b) detronizacji szwedzkiego króla
- c) wzajemnej pomocy wojskowej
- d) wspieraniu w walce Wittenberga

5. Grudziński przegrał bitwę pod Piłą z powodu:

- a) ataku Kozaków
- b) głębokich bagien
- c) sympatii dla Szwedów
- d) braku amunicji

6. Wyraz „Ojczyzna” jest napisany w tekście wielką literą ze względu:

- a) grzecznościowych
- b) ortograficznych
- c) uczuciowych
- d) historycznych

NAUKA O JĘZYKU

7. Mową zależną jest zdanie:

- a) Gdy pada deszcz, nie wychodzę z domu.
- b) Powiedział nam o swoich kłopotach.
- c) Nie wiedziała, co może się zdarzyć.
- d) Krzyknął, że musimy wracać.

8. Zdaniem podrzędnie złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- a) Nie pamiętam, co było potem.
- b) Okazało się, że dom był pusty.
- c) Chciał, żebyśmy przyszli.
- d) Chłopiec był niezwykle uzdolniony.

9. Wypowiedzenie *Poszedł tam, choć bardzo się bał.* – jest zdaniem podrzędnie złożonym okolicznikowym:

- a) miejsca
- b) warunku
- c) przyczyny
- d) przyzwolenia

10. Wypowiedzenie *Deszcz był taki, że musieliśmy wziąć parasole.* – jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- a) przydawkowym
- b) orzecznikowym
- c) dopełnieniowym
- d) podmiotowym

11. Zdaniem współrzędnie złożonym rozłącznym jest wypowiedzenie:

- a) Spadł śnieg, więc chodźmy na sanki.
- b) Lubię słodczyce, lecz nie mogę ich jeść.
- c) Wieczorami trenował boks albo biegał.
- d) Była w szkole, a potem poszła do kina.

12. Wypowiedzenie *Pomagała innym, jednak nie była bezinteresowna.* – jest zdaniem współrzędnie złożonym:

- a) łącznym
- b) rozłącznym
- c) przeciwstawnym
- d) wynikowym

13. Prawidłowo zestawiono wyraz podstawowy z pochodnym w parze:

- a) łączyć – łącze
- b) nóż – nóżka
- c) kosz – koszyczek
- d) dobry – lepszy

14. Archaizmem jest wyraz, który:

- a) ma kilka znaczeń
- b) ma znaczenie metaforyczne
- c) wyszedł z użycia
- d) znajduje zastosowanie w poezji

15. Zamieszczony wykres odnosi się do zdania:

- a) Gdy nadchodzi północ, w domu słychać dziwne odgłosy, które przerażają małych mieszkańców.
- b) Był smutny, chociaż nie miał żadnych powodów, żeby się martwić.
- c) Dni, o których mówię, minęły bezpowrotnie, ale lubię je wspominać.
- d) Okrutna wojna, która niszczyła świat i odbierała ludziom życie, trwała już wiele lat.

16. Skrótowcem literowym jest zapis:

- a) ZUS
- b) ONZ
- c) POLFA
- d) Cepelia

17. Wyrazem złożonym jest:

- a) nad morzem
- b) podpowieź
- c) wielkanocny
- d) samochód

18. Przysłowie *Kto sieje wiatr...* należy zakończyć słowami:

- a) nie zbierze plonów
- b) z wiatrem w polu hula
- c) zbiera burzę
- d) nie jest rolnikiem

LITERATURA

19. Utworem lirycznym jest:

- a) „Pan Tadeusz”
- b) „Świętoszek”
- c) „Quo vadis?”
- d) „Hymn o zachodzie słońca”

20. Punkt kulminacyjny jest cechą:

- a) powieści
- b) noweli
- c) sonetu
- d) elegii

21. W utworze pt. „Stary człowiek i morze” przedstawione jest zmaganie się rybaka z:

- a) piratami
- b) burzą na morzu
- c) przyrodą
- d) ciężką chorobą

22. Utwór E. Hemingwaya ukazuje rybaka, który po wielu trudach złowił:

- a) rekina
- b) płotkę
- c) wieloryba
- d) marlina

23. Za honor swój i „słodkiej Francji” umierał:

- a) Don Kichote
- b) Roland
- c) Achilles
- d) Romeo

24. Do dramatu *Romea i Julii* nawiązuje wiersz pt. „W Weronie”, którego autorem jest:

- a) C. K. Norwid
- b) K. I. Gałczyński
- c) B. Leśmian
- d) J. Kochanowski

25. Zdarzenia ukazane w opowiadaniu E. Hemingwaya pt. „Stary człowiek przy moście” obejmują czasy:

- a) II wojny światowej
- b) wojny domowej w Hiszpanii
- c) rewolucji październikowej
- d) kampanii napoleońskiej

26. Pan Cogito jest bohaterem utworów:

- a) W. Szymborskiej
- b) Cz. Miłosza
- c) K. K. Baczyńskiego
- d) Z. Herberta

27. Bohaterem opowiadania J. Iwaszkiewicza pt. „Ikar” jest chłopiec, który:

- a) walczy w powstaniu
- b) unosi się w powietrze na skrzydłach
- c) zostaje aresztowany przez gestapo
- d) ucieka z niemieckiego więzienia

28. W „Piosence o końcu świata” Cz. Miłosza czytamy o:

- a) ziemi ogarniętej wojną
- b) powodzi, pożarach i wichrach
- c) zstąpieniu na ziemię aniołów
- d) pogodnym, beztruskim dniem

29. „Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać” – to cytat z książki pt.:

- a) „Stary człowiek i morze”
- b) „Tristan i Izolda”
- c) „Quo vadis?”
- d) „Pamiętnik z powstania warszawskiego”

30. W powieści pt. „Quo vadis?” z niebezpieczeństwa na arenie Ligi ratuje:

- a) Winicjusz
- b) Petroniusz
- c) Ursus
- d) Aulus Plaucjusz